

غول خفته اروپا

معمولاً کروات‌ها یا در جام جهانی شرکت نمی‌کنند یا اگر در مسابقات حضور پیدا کنند، طوری به میدان می‌روند که کیفیت آنها از مدعیان سنتی قهرمانی کمتر نباشد. کشوری که هر بار از مرحله گروهی عبور کرده توانسته به فراتر از انتظار عمل کرده و این بار نیز با همان نام‌های آشنا که حالا به عنوان بازیکنانی پا به سن گذاشته، آخرین جام جهانی خود را تجربه می‌کند، به آمریکا می‌آید تا دستاوردهای درخشان دو دوره اخیر را تکرار کند. کتاب تاریخ فوتبال ملی کرواسی پس از استقلال از یوگسلاوی چندین برپار و طولانی نیست اما در همین مدت کوتاه نیز کرواسی جایگاه ویژه‌ای را بین تیم‌های فوتبال اروپا به عنوان یکی از برترین تیم‌های ملی فوتبال جهان کسب کرده و در این جام با توجه به همگرویی با انگلیس و غنا، یکی از جذاب‌ترین و سخت‌ترین گروه‌های این دوره از جام جهانی را رقم زده است.

نحوه صعود چگونه بود؟

در دوره‌های گذشته کار کرواسی برای صعود به جام جهانی چندان ساده نبود اما در اولین جام جهانی ۴۸ تیمی به عنوان یکی از تیم‌های حاضر در سید اول مقدماتی، تیم ملی کرواسی یکی از ساده‌ترین و قاطعانه‌ترین صعودهای خود به یک تورنمنت معتبر بین‌المللی را با توجه به صدرنشینی قاطعانه خود در مرحله مقدماتی تجربه کرد. کرواسی شکستی را تجربه نکرد، تنها ۴ گل دریافت کرد و با ۲۶ گل زده، قاطعانه در صدر جدول گروه خود قرار گرفت و برای هفتمین بار و چهارمین دوره متوالی، به جام جهانی راه پیدا کرد. در گروه مرحله مقدماتی، جمهوری چک، مونته‌نگرو، تیم جزایر فارو که پیشرفت چشمگیری داشته و جبل‌الطارق نتوانستند کار کرواسی را در دور مقدماتی دشوار کنند.

بزرگمردان کوچک

اگر نسبت جمعیت به موفقیت را ملاک قرار دهیم، شاید هیچ کشوری در فوتبال جهان نتواند با رکورد کرواسی در جام جهانی رقابت کند. این کشور بالکان که کمتر از چهار میلیون نفر جمعیت دارد، از زمان عضویت در فیفا در سال ۱۹۹۲، در هفت دوره از هشت جام جهانی حضور داشته است. کرواسی نه تنها به‌طور مستمر جواز حضور در این رقابت‌ها را کسب کرده، بلکه یک بار در سال ۲۰۱۸ به فینال رسید و در نهایت برابر فرانسه شکست خورد. همچنین دو بار دیگر نیز به نیمه‌نهایی راه یافته است؛ در سال ۱۹۹۸ که مغلوب فرانسه شد و در سال ۲۰۲۲ که برابر آرژانتین متوقف شد. این دستاوردها در حالی رقم خورده که بر اساس رده‌بندی قدرت اپن، لیگ داخلی کرواسی تنها شانزدهمین لیگ قدرتمند فوتبال جهان به شمار می‌رود. با این حال، تیم ملی این کشور سال‌هاست که فراتر از ظرفیت‌های ظاهری خود ظاهر می‌شود و در مهم‌ترین صحنه فوتبال جهان، عملکردی به مراتب بهتر از وزن جمعیتی و جایگاه لیگ داخلی اش ارائه می‌دهد.

مدل بازی کرواسی چگونه خواهد بود؟

در مقایسه با یورو ۲۰۲۴، تغییرات چندانی در تیم ملی کرواسی دیده نمی‌شود. آنها در آن مسابقات به دلیل همگرویی با اسپانیا و ایتالیا قرعه دشواری داشتند و نتوانستند به موفقیت مورد انتظار برسند. کرواسی آن زمان نیز تیمی با تجربه به شمار می‌رفت، اما حالا میانگین سنی این تیم حتی بالاتر رفته و تنها بازیکنی که پس از آن تورنمنت از فوتبال ملی خداحافظی کرده، ماریسلو بروزوویچ بوده است. نمونه این موضوع را می‌شد در دیدار مهم مرحله مقدماتی جام جهانی مقابل جمهوری چک مشاهده کرد؛ جایی که چهار نفر از شش بازیکن هجومی کرواسی، یعنی ایوان پریشیچ، لوکا مودریچ، آندری کرماراچ و آنته بودیمیر، ۲۴ سال یا بیشتر سن داشتند. در کنار آنها، ماتئو کواچیک که آن زمان ۲۲ ساله بود، در صورت آمادگی جسمانی همچنان یکی از گزینه‌های اصلی برای حضور در جام جهانی آمریکای شمالی خواهد بود. برای تیمی که به «ارثش پدران» فوتبال اروپا شهرت پیدا کرده، مالکیت توپ و کنترل جریان بازی اهمیت حیاتی دارد. کرواسی بیش از هر چیز تلاش می‌کند با حفظ توپ، ریتم مسابقه را در اختیار بگیرد و از دیدن‌های بی‌مورد و بازی پرشتاب پرهیز کند.

Group L

هفتمین حضور در جام جهانی

سرمرینی: زلاتکو دالیچ (کرواسی)

کاپیتان: لوکا مودریچ

بهترین عملکرد: نایب قهرمانی ۲۰۱۸

رتبه در رده‌بندی فیفا: ۱۱

ستارگان: لوکا مودریچ (میلان)، یوشکو کواردیول (منچستر سیتی) و متئو کواچیک (منچستر سیتی)

بزنانه بازی‌ها:
چهارشنبه ۲۷ خرداد: انگلیس - کرواسی ۲:۳
چهارشنبه ۳ تیر: پاناما - کرواسی ۲:۳
یکشنبه ۷ تیر: کرواسی - غنا ۳:۰

در آکادمی‌های کرواسی رقابت داخلی اهمیت ویژه‌ای دارد. بهترین استعدادهای کشور در کنار هم جمع می‌شوند تا سطح رقابت روزانه افزایش یابد.

بسیاری از بازیکنان حتی خارج از پست تخصصی خود بازی می‌کنند تا درگ تاکتیکی گسترده‌تری پیدا کنند. برای مثال، یوشکو کواردیول تا نوجوانی در نقش هافبک هجومی بازی می‌کرد و بعدها به یکی از بهترین مدافعان جهان تبدیل شد.

تداوم موفقیت و مدال برنزی دیگر

برخلاف بسیاری از تیم‌های شگفتی‌ساز، کرواسی پس از ۲۰۱۸ افت نکرد. این تیم در جام جهانی ۲۰۲۲ قطر بار دیگر قدرت خود را به نمایش گذاشت. شاگردان دالیچ پس از عبور از ژاپن و برزیل در ضربات پنالتی به نیمه‌نهایی رسیدند و در نهایت با شکست مراکش برای دومین بار به مدال برنز جام جهانی دست یافتند. در همین سال‌ها کرواسی به فینال لیگ ملت‌های اروپا نیز راه پیدا کرد و تنها در ضربات پنالتی برابر اسپانیا شکست خورد.

فراتر از اعداد و جمعیت

امروز کرواسی نمونه‌ای کم‌نظیر در فوتبال جهان است. کشوری که از نظر جمعیت و منابع مالی با قدرت‌هایی مانند فرانسه، آلمان، اسپانیا یا انگلیس قابل مقایسه نیست، اما بارها از آنها پیشی گرفته است. کارشناسان موفقیت کرواسی را حاصل ترکیبی از استعدادیابی دقیق، آموزش هدفمند، رقابت شدید در رده‌های پایه، مدیریت منسجم و روحیه‌ای می‌دانند که در سال‌های دشوار تاریخ این کشور شکل گرفته است.

شاید مهم‌ترین ویژگی فوتبال کرواسی همین باشد؛ کشوری کوچک که هر نسل خود را موظف می‌داند راه نسل قبل را ادامه دهد. به همین دلیل است که پس از شوکر، مودریچ ظهور می‌کند؛ پس از مودریچ، کواودیول و باتورینا می‌آیند و داستان موفقیت همچنان ادامه پیدا می‌کند؛ داستانی که نشان می‌دهد در فوتبال، اندازه کشورها همیشه تعیین‌کننده نیست.

مودریچ در مسیر خدا حافظی

کرواسی در کنار ستاره‌های باتجربه خود، چند استعداد جوان امیدوارکننده نیز در اختیار دارد. نگاه‌ها به دو هافبک ۲۲ ساله شاول در فوتبال ایتالیا دوخته شده است؛ پتر سوسیچ، بازیکن اینتر و مارتین باتورینا، هافبک کومو، که از آنها به عنوان آینده خط میانی تیم ملی یاد می‌شود. با این حال، فعلاً نقش محوری این تیم همچنان بر عهده لوکا مودریچ است؛ بازیکنی که تقریباً دو برابر این دو ستاره جوان سن دارد و اکنون در میلان بازی می‌کند. هافبک کهنه‌کار کرواسی همچنان قلب تپنده تیمش به شمار می‌رود و با همان آرامش و تسلط همیشگی، ریتم بازی را در میانه میدان تنظیم می‌کند. تداوم حضور مودریچ در بالاترین سطح فوتبال همچنان شگفت‌انگیز است.

این ستاره ۴۱ ساله در جام جهانی آینده، که پنجمین و آخرین حضورش در این رقابت‌ها خواهد بود، به رکورد ۲۰۰ بازی ملی نیز خواهد رسید. او در حال حاضر ۱۹۴ بار پیراهن تیم ملی کرواسی را بر تن کرده و همچنان یکی از تأثیرگذارترین بازیکنان کشورش محسوب می‌شود.

دالیچ، همچنان روی نیمکت

زلاتکو دالیچ، یکی از چهره‌های ماندگار فوتبال کرواسی، موفق‌ترین سرمرینی تاریخ تیم ملی این کشور به شمار می‌رود. او از زمان حضورش روی نیمکت کرواسی در سال ۲۰۱۷، این تیم را به یک فینال و یک نیمه‌نهایی جام جهانی رسانده و جایگاه ویژه‌ای در تاریخ فوتبال کشورش به دست آورده است. موفقیت دالیچ را می‌توان فراتر از حد انتظار توصیف کرد؛ نه فقط به این دلیل که کرواسی کشوری کوچک در دنیای فوتبال است، بلکه به این خاطر که کارنامه مربیگری او پیش از قبول هدایت تیم ملی چندین درخشان و برجسته نبود. دالیچ در سال‌های قبل هدایت تیم‌هایی مانند دینامو تیرانا، الهال عریستان و العین امارات را برعهده داشت و هر چند عملکرد قابل قبولی ارائه می‌کرد، اما کمتر کسی او را در زمره مربیان طرز اول فوتبال جهان قرار می‌داد. با این حال، نتایج او در تیم ملی کرواسی همه نگاه‌ها را تغییر داد. هرچند حذف این مربی در مرحله گروهی یورو ۲۰۲۴ باعث شد تردیدهایی درباره ادامه همکاری او مطرح شود، اما دالیچ در سمت خود باقی ماند و اکنون آماده است تا نسل باتجربه و رو به سالخوردگی کرواسی را در مسیر حضور در جام جهانی آمریکای شمالی هدایت کند.

چگونه کرواسی چهار میلیونی به یکی از قدرت‌های فوتبال دنیا تبدیل شد؟

معجزه‌های کوچک در قلب فوتبال جهان

کرواسی به عضویت رسمی فیفا و یوفا درآمد و مسیر تازه‌ای برای فوتبال این کشور آغاز شد.

نسل طلایی نخست

کرواسی خیلی زود نشان داد که آمده است تا در سطح اول فوتبال جهان رقابت کند. تنها چهار سال پس از عضویت در فیفا، این تیم در جام جهانی ۱۹۹۸ فرانسه به یکی از بزرگترین شاکردان میروسلاو بلازویچ با ستارگانی چون داور شوکر، زونیمیر بویان، روبرت یارنی و اسلان بلیچ تا نیمه‌نهایی پیش رفتند. آنها در یک بازی تاریخی آلمان را ۳ بر صفر شکست دادند و در نهایت با پیروزی مقابل هلند به مقام سوم جهان رسیدند. داور شوکر نیز با شش گل کفش طلای مسابقات را به دست آورد.

این موفقیت باعث شد کرواسی به رتبه سوم رده‌بندی فیفا صعود کند؛ دستاوردی که برای کشوری تازه‌استقلال یافته بی‌ظنیر بود. آن تیم بعدها به عنوان «نسل طلایی اول» فوتبال کرواسی شناخته شد.

سال‌های گذار

پس از موفقیت بزرگ ۱۹۹۸، کرواسی وارد دوره‌ای از فراز و نشیب شد. این تیم نتوانست به یورو ۲۰۰۰ صعود کند و در جام جهانی ۲۰۰۲ و

فراخ حسابی/ کرواسی در سه دهه گذشته به یکی از شگفت‌انگیزترین داستان‌های فوتبال جهان تبدیل شده است؛ کشوری کوچک با جمعیتی کمتر از چهار میلیون نفر که توانسته در کنار قدرت‌های سنتی فوتبال جهان قرار بگیرد. نایب قهرمانی در جام جهانی ۲۰۱۸، کسب دو مدال برنز در جام‌های جهانی ۱۹۹۸ و ۲۰۲۲، نایب قهرمانی لیگ ملت‌های اروپا در سال ۲۰۲۳ و حضور مستمر در مراحل حذفی تورنمنت‌های بزرگ، تنها بخشی از دستاوردهای کشوری است که بسیاری آن را بزرگترین پدیده فوتبال جهان می‌دانند.

تولد فوتبال در سرزمینی پر فراز و نشیب

فوتبال در کرواسی سابقه‌ای بیش از ۱۵۰ ساله دارد. نخستین نشانه‌های این ورزش به دهه ۱۸۷۰ بازمی‌گردد؛ زمانی که مهندسان انگلیسی در شهر رییکا فوتبال را به این منطقه آوردند. در سال‌های بعد باشگاه‌های مختلفی در زاگرب، اسپلیت، رییکا و دیگر شهرها شکل گرفتند و فوتبال به تدریج به محبوب‌ترین ورزش کشور تبدیل شد. با این حال، کرواسی تا دهه ۱۹۹۰ کشوری مستقل نبود و بازیکنان کروات در قالب تیم ملی یوگسلاوی بازی می‌کردند. پس از استقلال این کشور در سال ۱۹۹۱ و پایان جنگ‌های خونین بالکان، فدراسیون فوتبال

معجزه «سه رنگ‌های شطرنجی» در مستطیل سبز

قلبی که پس از جنگ تپید

محمدرضا رحیم پورا تیم ملی فوتبال کرواسی، تیمی از دل کشوری با جمعیت کمتر از ۴ میلیون نفر که در جام جهانی ۲۰۱۸ تا فینال پیش رفت و در ۲۰۲۲ مدال برنز را بر گردن آویخت، البته تمام‌نمای ملتی است که فوتبال برای آنها نه یک سرگرمی، بلکه بیانیه‌ای برای اثبات موجودیت است. کرواسی تنها یک تیم فوتبال نیست؛ سرزمین ۱۳۰ جزیره، خط ساحلی زمردین آدریاتیک، خاستگاه کروات در مد جهان و گهواره ملتی است که از خاکستر جنگی ویرانگر، غرور ملی خود را بازآفرینی کرد.

سرزمین هزار جزیره و تقاطع سه هزار ساله تاریخ

کرواسی در جنوب شرقی اروپا، با خط ساحلی بی‌ظنیری به طول بیش از ۵۸۰۰ کیلومتر (با احتساب جزایر) دلبری می‌کند. زاگرب، پایتخت این کشور، با معماری کلاسیک اتریشی-مجارستانی، اتمسفر کافه‌های اروپایی مرکزی را تداعی می‌کند، اما جاذبه اصلی در ساحل دالماسی نپخته است. شهرهای سنگی مانند دوبروونیک-میراث کهنی که دیوارهای ستیزگش لوکیشن سیرال افسانه‌ای بازی تاج و تخت بود و اسپلیت یا کاخ باستانی دیوکلیتانیوس (متعلق به سال ۳۰۵ میلادی)، گواهی بر شناسنامه عمیق تاریخی این مرز و بوم است. جامعه کروات با مذهب کاتولیک و خط لاتین، مرزینی فرهنگی مشهودی با همسایگان ارتدوکس و مسلمان خود در بالکان ترسیم کرده است.

زخمی که به کوه انگیزه بدل شد

امکان ندارد فوتبال کرواسی را بدون درک تراژدی دهه ۱۹۹۰ بفهمید. با فروپاشی یوگسلاوی، اعلان استقلال کرواسی به یک جنگ چهارساله خونین منتهی شد. محاصره و ویرانی کامل شهر ووکوار، بمباران وحشیانه بافت تاریخی دوبروونیک و آوارگی سدها هزار غیرنظامی، زخمی عمیق بر پیکر این ملت گذاشت. اگرچه در سال ۱۹۹۵ با عملیات «توفان» خاک این کشور بازپس گرفته شد، اما هنوز سایه مین‌های زمینی و خاطرات تلخ در خانه‌ها باقی است. همین پیشینه رنج و مقاومت است که در ساق‌های بازیکنان تیم ملی، تبدیل به شوک‌های تاکتیکی و دوندگی‌های بی‌امان تا دقیقه ۱۲۰ می‌شود.

اقتصاد؛ پادشاهی گردشگری در پناه یورو و شینگن

اقتصاد کرواسی با تولید ناخالص داخلی حدود ۸۰ میلیارد دلار، امروز بر پایه سه ضلع گردشگری، صنایع مدنی (کشتی‌سازی و داروسازی) و خدمات استوار است. گردشگری جادویی این کشور در سال‌های اخیر رکورد خیره‌کننده ۲۱ میلیون بازدیدکننده (نزدیک به ۵ برابر جمعیت کشور) را ثبت کرد و پارک‌های ملی کارت پستالی چون دریاچه‌های

پلیتویس، بلیت طلایی این رونق اقتصادی هستند. درآمد تورسیم، ۲۰ درصد از GDP کشور را پوشش می‌دهد. کرواسی با الحاق هوشمندانه به منطقه یورو و پیمان شینگن در سال ۲۰۲۳، جایگاه خود را به عنوان قطب جدید سرمایه‌گذار اروپا تثبیت کرد؛ هرچند مهاجرت نسل جوان به غرب برای فرصت‌های شغلی بهتر، همچنان چالش بزرگ زاگرب است.

طنین آواز کلاپا و جادوی آرشه‌ها؛ از بالکان تا نیویورک

نماد تپش‌های فرهنگی ساحل دالماسی، آواز «کلاپا» (Klapa) است؛ یک موسیقی چندصدما می‌بی‌ساز (کلاپا) که ریشه در قرن نوزدهم دارد و ترانه‌های غمگین و امیدبخش آن دریاچه دریا، عشق و دوری از وطن، در فهرست میراث ناملموس یونسکو ثبت شده است. در این میان، «کروات» (Cravat) خلاقانه‌ترین هدیه کروات‌ها به تاریخ مد است؛ روسری‌های رنگی که سربازان کروات در جنگ‌های قرن هفدهم فرانسه به گردن می‌بستند.

فوتبال؛ شناسنامه شطرنجی نسلی که تسلیم نمی‌شود

کمینه‌آمار فیفا شهادت می‌دهد که هیچ تیم نوپایی در جهان (با تأسیس رسمی در ۱۹۹۰) به اندازه کرواسی غول‌های سنتی فوتبال را تحقیر نکرده است. آنها در اولین حضور خود در جام جهانی ۱۹۹۸ با نسل داور شوکر به مدال برنز رسیدند اما شاهکار اصلی با نسل طلایی لوکا مودریچ، ایوان راکیتیچ و ماریو مانژوکیچ رقم خورد.

مودریچ، برنده توپ طلای ۲۰۱۸، کودکی بود که در اوج جنگ در آلونک‌های آوارگان بزرگ شد و چوپانی کرد؛ شعار ملی تیم یعنی «Budi ponosan» (افتخار داشته باش)، مانیفست تیمی است که کامبک‌های تاریخی‌اش (نظیر به زانو درآوردن انگلیس در ۲۰۱۸ و برزیل در ۲۰۲۲) جهان را انگشت‌به‌دهان کرد.